Horizon.taal

Jaargang 42 - nummer 242

maart - april 2010

Aragonees:

www.esperanto.be

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 42ste jaargang.
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00 fax: 03 234 54 33
Epost: horizon.taal@skynet.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 25,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06.

IBAN-nummers van FEL:

IBAN BE66 0000 2653 3843
BIC: BPOTBEB1

Redactie:

Lode Van de Velde

Medewerkers:

Petro De Smedt, Ivo Durwael, Agnes Geelen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Emiel Van Damme, Julia Litvinova, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	12

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het BTW-tarief van 21%.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

Wanneer we ergens een informatiestandje hebben over het Esperanto krijgen we vaak de opmerking "dat je er zo weinig van hoort". Toch komt het vaker voor in het dagelijkse leven dan men denkt.

Afgezien van die gezinnen waar Esperanto de huistaal is en de Esperantostraten (zie Horizontaal 222, november-december 2006), geven we hier enkele voorbeelden van verenigingen en handelszaken die voor een Esperantonaam kozen:

- eminenta (eminent, hoogstaand) wil hooggeschoolden van allochtone origine begeleiden naar een job op maat (project uit Gent)
- ferio (vakantie) reisbureau in Nederland
- flegado (verzorging) is de naam van een Beschutte Werkplaats in Klein-Brabant
- frizisto (kapper) is de naam van een kapsalon, slechts enkele huizen naast het Esperantocentrum te Antwerpen
- gastama (gastvrij) vereniging van vrijwilligers voor vluchtelingen te Tongeren
- levanto (verheffer) helpt mensen met minder kansen om hun werk-, woon- en leefsituatie te verbeteren
- mondo (wereld): vereniging die zich inzet voor milieuvriendelijke projecten
- tute natura (geheel natuurlijk), een museum in Bennekom, Nederland

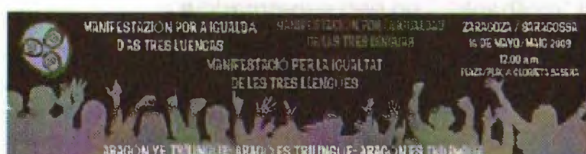
Jaarlijks krijgen we zo verschillende vraagjes om te helpen bij het zoeken naar een passende Esperantonaam. Sommigen kijken echter enkel in een woordenboek en dit leidt dan soms tot fouten.

Anekdotisch wordt het wanneer een naam toevallig ook een betekenis heeft in het Esperanto. Het beroemdste voorbeeld is de "rabobank" in Nederland. In het Esperanto betekent dit "roofbank"... en een supermarktje in Antwerpen draagt de naam "verma" (wormig).

Lode

INHOUD

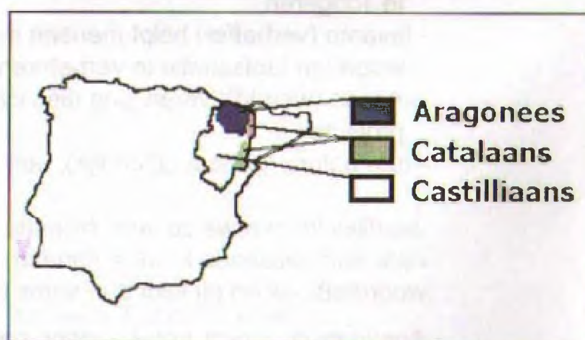
Op 22 december vorig jaar werd in Aragón, een regio in Spanje, een wet goedgekeurd die voluit de *"LEY 10/2009, de 22 de diciembre, de uso, protección y promoción de las lenguas propias de Aragón"* heet in het officiële Spaans, wat zoveel betekent als 'de wet op het gebruik, de bescherming en de promotie van de eigen talen van Aragón'. Deze regeling voorziet in een wettelijk kader om de 'inheemse' talen van de regio te gaan stimuleren, met name dan het Aragonees en het Catalaans. Spaans blijft volgens deze wet echter de enige officiële taal van Aragón, een nogal tegenstrijdige situatie dus die in de toekomst nog wel voor 'communautaire' conflicten kan zorgen. De wet zorgde voorafgaand voor heel wat emotionele debatten tussen voor en tegenstanders van een vermelding van de historische talen (fervent Spaansgezinden versus Aragoneesgezinden), maar ook tussen voor en tegenstanders van een erkenning van het Catalaans (Aragoneesgezinden versus Aragonees-Catalaansgezinden). Taalconflicten zijn van alle tijden en alle plaatsen en nooit eenvoudig, zo blijkt toch maar weer. De wet is in een afgezwakte vorm dan toch gestemd geraakt. Voor het Catalaans betekent dat niet zo veel, omdat die taal al een stevig politiek statuut heeft in de buurregio Catalonië zelf, maar voor het Aragonees is dit wellicht een belangrijke stap, want deze kleine taal wordt algemeen beschouwd als *een van de meest bedreigde talen in Europa*.

Aragonees (of "la luenga aragonesa" of ook wel "fabla") wordt vandaag nog door enkele tienduizenden mensen gesproken in een aantal gemeenten in het noorden van de Spaanse regio Aragón. Dat is niet veel meer, maar ooit was het een taal die wijder verspreid was dan het Spaans of Castilliaans zelf. In Aragón zelf wordt tegenwoordig vooral Castilliaans gesproken, maar met inbreng van heel wat Aragonese kenmerken, woorden en zegswijzen. De weinige sprekers van het Aragonees zelf noemen hun taal doorgaans 'fabla', wat simpelweg 'taal' betekent, een benaming die vooral in de 20ste eeuw opgang maakte.

KORTE GESCHIEDENIS

Mozarabisch was de Romaanse taal die door christenen werd gesproken in de periode dat de Moren het Iberisch schiereiland hadden veroverd. Uiteraard slopen er zo vele Arabische kenmerken in de taal, ze werd na verloop van tijd zelfs volledig in Arabisch schrift geschreven. De term "Mozarabisch" was de naam die de Moren aan de taal gaven en betekent letterlijk 'gearabiseerd'. De sprekers van de taal zélf noemden hun taal gewoon 'Latinus', Latijn dus. Dit is een kenmerk dat voorkwam bij zowat alle Romaanse talen: zelfs lang nadat die elk hun eigen weg waren op gegaan bleven de sprekers hun taal gewoon "Romaans" of "Latijn" noemen. Het "Mozarabisch" verdween toen de Reconquista werd ingezet maar liet op zijn beurt veel sporen na in het Aragonees.

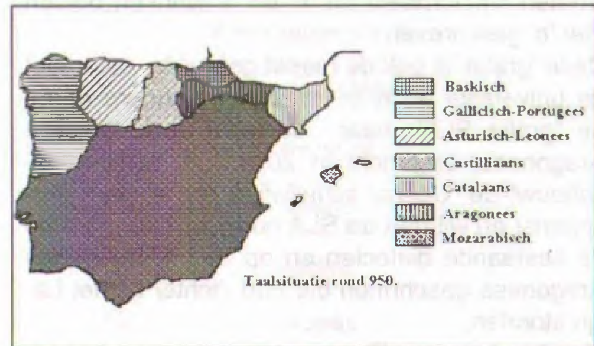
Aragonees kwam tot ontwikkeling vanaf de 8ste eeuw, uit het lokale Volkslatijn in de streek rond de stad Jaca waar het graafschap Aragón was ontstaan. Aragonees splitste zich af van de andere Latijnse volksdialecten door de inbreng van heel wat Baskische elementen, een gevolg van contacten met dit buurvolk dat de westelijke kant van de Pyreneeën bewoonde (het latere koninkrijk Navarra). Aragonees werd de voertaal van het koninkrijk Aragón, gedurende zo'n zeshonderd jaar. Door de Reconquista, die onder meer vanuit het graafschap Aragón werd ingezet, breidde het Aragonese koninkrijk (en daarmee het taalgebied) zich uit naar het zuiden. Een groot deel van het Iberische schiereiland werd toen nog bewoond door de Moren en de Mozarabisch sprekende Christenen, die op den duur door hun demografisch gewicht een sterke invloed hadden op het Aragonese taalgebruik, waar het moderne Aragonees nog steeds gebruik van maakt (net als

het Spaans trouwens). Vandaag zweeft de taal wat woordenschat betreft ergens tussen de westelijke Ibero-Romaanse talen zoals Castillië, en de familie van de (voormalige) Oc talen zoals Catalaans en Occitaans. Dat maakt het ook niet zo eenvoudig deze taal in een vak te steken, sommige linguïstische bronnen noemen het Aragonees als de meest oostelijke van de genoemde Ibero-Romaanse talen, anderen situeren deze taal als de meest zuidelijke van de Gallo-Romaanse. Vanaf de twaalfde eeuw groeide Aragón uit tot een groot koninkrijk dat ook Catalonië omvatte, waardoor het rijk een lappendeken van lokale dialecten werd. Vanaf dan begon het koninkrijk te evolueren naar een taalkundig gezien bipolair gebied, met het Aragonees in het westen en het Catalaans in het oosten. Beide talen maakten vanaf dan hoogdagen door (vooral in de veertiende eeuw). Het prestige van het Aragonees verdween toen Aragón (samen met Catalonië) werd ingelijfd bij Castilië, in 1492. Vanaf dan volgden vier en halve eeuwen aan verval en voortgaande verspaansing, met een dieptepunt tijdens het regime van Fransisco Franco (1939 – 1975), toen de taal simpelweg verboden werd.

VANDAAG

Na '75 werd spreken van Aragonees toegelaten, waardoor er opnieuw een kleine literaire en culturele heropleving kwam, maar die bleef lange tijd in een louter folkloristische omgeving. De afgelopen dertig jaar kreeg de taal langzaam aan toch weer een beetje aandacht in media en politiek. In 1999 werd in het autonomiestatuut van Aragón voor het eerst melding gemaakt van de historische talen van Aragón, maar een statuut van enige noemenswaardige aard waar ook een beleid uit kan gaan voortvloeien bleef uit tot december vorig jaar.

Vandaag situeren de naar schatting 30 000 moedertaalsprekers zich vooral op het platteland en in kleinere gemeenten. Wel is het Aragonees nog steeds aanwezig als een tweede taal in enkele grotere steden, zoals hoofdstad Zaragoza, in de vorm van eerder folkloristische culturele initiatieven. In de officiële structuren en in het straatbeeld van deze voormalige hoofdstad van het koninkrijk Aragón zal men de taal amper nog terugvinden. Aragonees is een van de kleinste onder de minderheidstalen, en is volgens een aantal studies in groot gevaar van verdwijnen.

Taalsituatie rond 950.

Ondanks dat er niet zoveel sprekers over blijven, zijn er wel een 25-tal dialecten van het Aragonees. Het Benasqués dat wordt gesproken in de Benasc vallei, wordt beschouwd als een overgangsdialect tussen Aragonees, Gascons-Occitaans en Catalaans. Dat er zoveel dialecten bestaan komt door de bergachtige omgeving, waar dorpen lange tijd betrekkelijk geïsoleerd lagen. De sprekers zelf woonden en wonen redelijk verspreid over verschillende gemeenten en de officiële taal in onderwijs en bestuur is het Castilliaans, waardoor Aragonees nooit een sociale of politieke kracht achter zich had om tot een eenmaking te komen. Voor een taal om te overleven en te bestaan als een gemeenschapstaal moeten er voldoende sprekers zijn én moeten die betrekkelijk dicht bij elkaar leven (of goede communicatiekanalen hebben) om economisch en sociaal gebruik mogelijk te maken. Enkel het bestaan van een Aragonese cultuurbeweging zal wellicht niet voldoende zijn om deze taal te behouden als een 'moedertaal' van een gemeenschap.

Het meest gezaghebbende taalinstituut (maar niet het enige) van het Aragonees vandaag is het Consello d'a Fabla Aragonesa, de "Raad van de Aragonese taal" dus. Dit academisch instituut heeft onder andere ook een norm voor de schrijfwijze vastgelegd, het "grafía de Uesca", genoemd naar de plaats waar een conventie in '87

deze geschreven norm vastlegde. Deze spellingswijze streeft vooral uniformiteit en fonologische integriteit na, zonder met etymologische afkomst of dialectische verschillen rekening te houden. Zo worden bijvoorbeeld de 'b' en 'v' klanken beiden met 'b' geschreven.
Deze 'grafia' is ook de meest gebruikte, maar niet de universele want er is nog een andere norm, de "grafía SLA", naar Sociedat de Lingüistica Aragonesa, opgericht in 2004. Dit instituut beschouwt de 'Uesca' schrijfwijze als te sterk verspaanst en wil met de SLA norm zich baseren op de bestaande dialecten en op de middeleeuwse Aragonese geschriften die nog dichter bij het Latijn stonden.
Men kan het vergelijken met de twee meest gangbare normen in het Occitaans, de 'Mistral'-norm en de 'klassieke' norm, waarbij de laatste ook teruggreep naar de middeleeuwse, meer Latijnse schrijfwijze en de Mistral-norm een meer moderne, verfranste norm is. De komst van het SLA zorgde uiteraard voor de nodige polemieken en om een schrijftaalconflict te vermijden in het al zo kleine taalgebied werd een jaar later de "Academia de l'Aragonés" opgericht. Deze voert nu een taalkundig onderzoek naar de haalbaarheid van de twee schrijfwijzen en een eventueel compromis tussen die twee. Dat werk is nog steeds aan de gang.

Aragonees kent een "renaissance" die vergelijkbaar is met de andere 'minderheidstalen' in Spanje. Vanaf de negentiende eeuw kwam een eerste kleine culturele heropleving aan de gang met eigen literatuur en een schuchtere poging tot modernisering. Maar anders dan bijvoorbeeld Catalaans en Baskisch was het Aragonees of 'fabla' toen al sterk in de verdrukking om vandaag nog slechts enkele tienduizenden actieve gebruikers te tellen. Maar de historische erfenis van de Aragonese taal en cultuur vindt wel langzamerhand weer een weg naar een wat breder publiek, ook naar de Spaanstaligen in Aragón zelf.
Tot de jaren tachtig uitte dat zich vooral in folkloristische en heel traditionele zaken (bijvoorbeeld traditionele volksmuziek).
Vanaf de jaren negentig kwam de beweging van de "Aragonese Rock" op gang, die de taal ging gebruiken in moderne muziekgenres en daarmee ook bij de jeugd op succes kon rekenen.
Het beperkte zich overigens niet alleen tot de rockmuziek, maar spreidde zich uit over alle moderne popmuziekgenres.
Veel jongeren die het Aragonés niet machtig zijn maar bijvoorbeeld nog grootouders gekend hebben die die taal spraken vinden zo de weg terug naar dit 'fabla'. De heropleving bij jongeren loopt parallel met een soortgelijke beweging bij de 'buren', Occitanen in het noorden, Basken in het westen en Catalanen in het oosten, waarmee steeds vaker wisselwerking is. Of deze beweging ook een duurzame heropleving van de taal zelf kan in gang brengen valt nog af te wachten. Met de in december goedgekeurde nieuwe wet zijn er alleszins enkele nieuwe deuren geopend.

KENMERKEN

Net als de andere Romaanse talen heeft het Aragonees een aantal eigen typische klankverschuivingen doorgemaakt weg van het Latijn. Zo veranderde in veel woorden de 'o' naar de meer Spaans klinkende 'wue'-klank: ponto (brug) werd puent, folia (blad) werd fuella. De 'e' in de eerste lettergreep van heel wat woorden evolueerde naar – de ook in het Spaans bekende – 'ie' klank: ferru (ijzer) werd fierro. Anders dan het Spaans verloor het Aragonees de laatste e-klank in Latijnse woorden als 'grande' (-> gran) en fronte (->frent), overigens net als in Occitaans en Catalaans. Hoewel het Aragonees een invloed van het Baskisch onderging, bleef deze taal toch buiten de typische verschuiving van 'f' naar 'j'. Deze klankverschuiving door een "Baskisch substraat" vinden we heel kenmerkend terug in het Spaans/Castiliaans (filiu -> hijo) en het Gascons-Occitaans uit de regio Aquitanië (filiu -> hilh), twee taalgebieden die sterk in de invloedsfeer van het voormalige Baskische koninkrijk Navarra lagen. Het Aragonees behield evenwel de Latijnse 'f' (van filiu naar fillo). Een ander voorbeeld daarvan is het Latijnse 'factu' dat in Aragonees feito werd en in Spaans hecho. En een laatste vermeldenswaardig kenmerk is de verschuiving van de 'v' naar 'b', eveneens een Baskische invloed: te vinden in woorden als 'balor', 'sustantibo', 'conserber', 'bal', 'progresiba', ...

Vergelijk twee versies van het "onze vader":

Mozarabisch:

Padre nostro que yes en el ciel, santificat siad lo teu nomne. Venya a nos el teu regno. Fayadse la tua voluntade ansi en la terra como en el ciel. El nostro pan de cada dia danoslo hoi ed perdonanos las nostras offensas como nos perdonamos los qui nos offendent. Non nos layxes cader in tentacion ed liberanos del mal. Amen.

Aragonees (in de Uesca-norm):

Pai nuestro, que yes en o zielo, satificato siga o tuyo nombre, bienga ta nusatros o reino tuyo y se faiga la tuya boluntá en a tierra como en o zielo. O pan nuestro de cada diya da-lo-mos güei, perdona las nuestras faltas como tamién nusatros perdonamos a os que mos faltan, no mos dixes cayer en a tentazión y libera-mos d'o mal. Amén.

Castiliaans / Spaans:

Padre nuestro que estás en los cielos, santificado sea tu nombre. Venga tu Reino. Hágase tu voluntad, así en la tierra como en el cielo. El pan nuestro de cada día, dánosle hoy y perdónanos nuestras deudas, así como nosotros perdonamos a nuestros deudores. Y no nos dejes caer en la tentación, más libranos de mal. Amen.

XXIX van Dabi Lahiguera (hedendaags dichter).

Iste ye o mío testamento.

A mia zaguer ideya,

bel pensamiento,

u asperanza,

u deseyo,

ilusión,

conzieto.

O tiempo pasa,

y s'escorre a escape

entre l'esbarizoso beire

d'un reloch granizo d'arena.

Uiteraard heeft het Aragonees ook een eigen versie gekregen van de grote internet-encyclopedie Wikipedia (ofwel: Biquipedia), te vinden op an.wikipedia.org.

Kevin De Laet

DERDE WERELD, VREEMDE WERELD.

gemoedelijke babbel vóór de lezing

Op 28 december, in de namiddag, in het Esperanto-centrum, schotelde Jean Codjo ons een eindejaarsgerecht voor met zoete en pikante saus. Wie zijn novellen gelezen heeft – en die het nog niet zover gebracht heeft, zou er niet slecht aan doen ze onmiddellijk te bestellen – kreeg overvloedig uitleg bij een aantal vragen die hij zich misschien stelde na deze lectuur. Jean, in zeer klaar en duidelijk Esperanto, met verve en Italiaanse gebaren (ah, ik wist niet dat hij daar ook al rondgezworven had) legde zijn hart bloot, toonde zijn gehechtheid aan zijn volk, dat hij echter niet door een idealistische roze bril bekijkt, en hield alleen stinkende potjes grotendeel gedekt. Het was een echt mooie belevenis, ook al doet het pijn geconfronteerd te worden met situaties (beschavingen?) die wij ons nauwelijks kunnen voorstellen.

Jean projecteerde de helft van zijn vader (vraag uitleg aan iu ĉeestinto*) en een klein deeltje van zijn gefratoj* (hij kent er zelf 26, maar er zijn er meer dan 60). Zijn vader heeft nu 3 vrouwen (met wie moeten wij nu eigenlijk medelijden hebben?) maar heeft er 6 ('t kan ook 7 zijn) gehad. Hij toonde beelden van de school (Jules Verstraeten-school!) en van een waterput in constructie. Hij legde uit hoe hij "zijn volk tracht te verheffen", maar vooral, zonder dat hij ooit bedelde of zelfs maar met woorden aanzette tot het storten van bijdragen, welke listige constructies hij gebruikt om corruptie, om verdwijnen van fondsen, te vermijden. Hij legde ook uit waarom een beperkte hulporganisatie meer kan realiseren dan de grote bekende! Heel eerlijk vertelde hij ook hoe hij bijdragen die in theorie voor één enkel persoon bestemd zijn, kan gebruiken om meerdere personen te helpen (in overleg met de officiële begunstigde). Hij gebruikt ook een bijzonder vruchtbare methode om van klein geld groot geld te maken. Geschonken sommen dienen om de 15% van projecten (15% die door het bestuur van het dorp moet bijgedragen worden in principe, om van grote organisaties de nodige subsidies te krijgen om een constructie te realiseren) in naam van de dorpsgemeenschap bij te dragen!

enthousiaste voordrachtgever

In principe moet een stamlid dat in Europa gestudeerd heeft, om het even wat gestudeerd heeft, politicus worden. Dat verwacht de gemeenschap van hem, en vooral dat hij zo vlug mogelijk voor zichzelf een grote villa bouwt en men begrijpt niet dat iemand de zaken anders ziet. Daarom heeft Jean er soms wel problemen mee om zijn stand, om zijn aanzien, op peil te houden in zijn thuisland. (Ook daar zijn de niet-zakkenvullers zeldzaam!). Opmerkelijk was dat hij als enig voorlopig onbevredigend resultaat vermeldde dat hij er nog niet in geslaagd is de meisjes op het niveau van de jongens te krijgen. Daar is de traditie nog altijd te sterk en te moeilijk om te overwinnen. Verheffen is al iets, maar de vrouwen een stootje geven lijkt voor zijn dorpsgemeenschap toch nog een stap te ver. Toch ziet hij wel enige vooruitgang. Wat Jean verwezenlijkt, is overweldigend, is bovendien bijzonder zeldzaam en verdient onze oprechte bewondering. Op het net is informatie te vinden over de hulpgroep, op http://www.educ-etre.org/

Petro

(Giften zijn welkom via de **Vlaamse Esperantobond, rekeningnummer 001-2376527-06, met vermelding van "codj-m".)**

Memori kaj forgesi: ambaŭ aŭ ege utilaj aŭ ege ĝenaj. Ambaŭ foje dezirataj kaj foje timataj. Feliĉa estas tiu, kiu kapablas flegi, regi aŭ ignori ilin laŭplaĉe! **MEMORI kaj FORGESI.**

N.B.: signoj uzitaj en la teksto:
° sendas al traduko fine de la linio;
** sendas al traduko en najbara linio;*
NEN = vortaro Ndl.-Esperanto- Ndl. de FEL.

Al edzo fidela.

1. Ĉu vi memoras, kiel unufoje
Vi ĵuris° al la amatino? *zweren*
Ĉu vi forgesis, kiel gaje, ĝoje
Promesis amon vi sen fino?
(...)
5. Ĉu vi forgesis, kiel trans la maro
Ĉe la altar' de majstroj fama
Kuniĝis vi, mirinde bela paro,
Por amo kaj fidel' ĉiama? (...)

Roman **Frenkel**, ruso, poemaro el 1908.
Esperanta Antologio p. 44.

Titolo. Kio estas **'fidela'** edzo?
Iu, kiu ne trompas la konfidon de sia edzino, kiu ne praktikas eksterpartneran° seksumadon.° *vreemdgaan*

Aliaj kombinaĵoj kun 'fidela' estas ekzemple: *fidela servisto, amiko, hundo* =?
Kiu neniam forlasos sian amikon, mastron.

Kio estas fidela traduko?
Kiu estas ekzakte, precize konforma al la originalo.

Verso 2. Jen ideoj pri "**ĵuri**" (ĉiuj de Z.).

Ekzerco: *(defio!) provu ripeti la frazojn ĝis atingo de flueco kaŝante alterne unu partonk*

Pri nenio oni povas ĵuri[Z]
Kie ĵuron vi aŭdas, malbonon suspektu[Z 1].
Tro forta ĵuro[2]--- la afero ne pura[Z].
Ju pli da ĵuroj, des pli da suspekto[Z].

1 verdenken 2. eed

Resume: Kiu estas la opinio de Zamenhof koncerne ĵurojn?
Li ege malfidas homojn, kiuj ĵuras.

Kp. '**Juro**'° **kaj** '**ĵuro**'! *het recht*
Juro: tuto de la leĝoj, leĝaro.
Ĵuriano estas membro de la ĵurio° *jury*
Juĝisto° decidas pri la puno. *rechter*
Juristo° estas specialisto en juraj aferoj.

Vs. 4. **Promeso kaj forgeso**. *Samaj ekzercoj.*

Bela paro por altaro.
Promesi orajn montojn.
Nutri iun per promesoj.
Geedzoj en paco vivas en reĝa palaco.

Supre, linio 3: 'Nutri' ies° esperon *iemands*
Nutri = doni kialojn por esperi.

Linio 4: Ĉu la ideo ne estas troiga° *overdreven* kaj ridinda?

Tro rapida edziĝo porĉiama kateniĝo[1].
Por paro amanta ĉiu loketo ĉarmas.
Promesita trezoro estas sen valoro.

1 het geketend worden

Supre, linio 1: Montru ke oni povas taksi° tiun ideon diversmaniere! *inschatten*
Estas vere, ke edziĝo estas grava paŝo kiu meritas seriozan (do longan?) pripensadon.
Aliflanke, ekzistas tre feliĉaj esceptoj!

Linio 2: Ĉiu loketo: Kiel tio eblas?
Geamantoj estas kune tiom feliĉaj, ke por ili la mondo iĝas bela, eĉ la plej modesta loko (loketo).

Simila ideo, malpli drasta:
Malplaĉas* nenio se... *mishagen*
taksas pasio[Z].

Linio 3: Kial 'sen valoro'?
Oni povas promesi ion ajn°, *om 't even wat*
tiel longe kiel° oni ne *zolang*
plenumas (tenas) sian promeson, nenio estas certa.

Plej facile promeso rimiĝas[1] kun forgeso.
Ofte mano forgesas, kion buŝo promesas.
Promeso ne satigas[2].

1. rijmen 2 verzadigt, bevredigt

Linio 1: Ili ne nur rimiĝas proprasence sed...
ankaŭ figurasence: ili ofte ligiĝas inter si.

Linio 2: Kion la buŝo estus povinta promesi? .

Linio 3: Kio satigas pli rapide, viando aŭ legomoj? Kiam manĝegulo° satiĝas? *veelvraat*
Neniam, nenio satigas lin.

Per promesoj estas pavimita[4] la infero.
Promeso estas larĝa...plenumo[5] estas ŝarĝa[6].
Nobelo promesojn disdonas, ...
kampulo[7] promesojn plenumas.

4. geplaveid 5..vervulling 6. zoals een vracht 7. boer

Linio 1: Kia estas pavimita[1] strato?
Kovrita per pavimo[2], per pavimeroj[3].

1. bestraat 2. bestrating 3. straatstenen

Ĉu ĉiuj stratoj estas pavimitaj ĉe ni?
Ne, multaj estas makadamitaj.

Testu vin! Jen ebla mem-ekzercado:
Relegu la demandojn kaŝante la proponitajn

respondojn. Reuzu la tradukitajn vortojn en kunteksto!

Linio 2: Kiel ni komprenu, ke promeso estas 'larĝa'?

> 'Larĝa' = ne havanta ĝenajn limojn (PIV).
> Do: promesi tiom, kiom oni volas imagi.

Suba ekzerceto: Legu A kaj serĉu sub B la bonan klarigon! Solvoj sube. (Ripetu ĝis flueco!)

A.	B.
a havi larĝan konsciencon =	*a* ne alĝustigita
b havi larĝajn ideojn =	*b* esti maldiskreta
c havi larĝan buŝon =	*c* esti komprenema
ĉ larĝa vesto =	*ĉ* ne esti tre skrupulema

Solvoj aĉ bc cb ĉa

El la kesto de Pandora.
Kiel blanka nub' senmova
pendas sur ĉiel' lazura,
rememor', sur mens', malnova
sin rivelas nun plezura (1910)

Kenĵi **Ossaka**, japano, 1888-1969.
Esperanta Antologio p. 57.

Titolo: Kio estis la kesto de Pandora?
Laŭ la greka mitologio Pandora estis la unua virino. Al ŝi Zeŭso donis skatolon kiu, malfermite, ellasis ĉiajn bonojn kaj malbonojn: enrestis nur la espero (PIV).

Vs. 1-2: La pejzaĝo° enhavas plurajn *landschap* agrablajn trajtojn°, kvazaŭ *kenmerken* kliŝojn*. Kiujn? *cliché, gemeenplats*

Inter la du duonoj de la poemeto estas pluraj **respondaj° detaloj** *overeenstemmende* nome...?

> Ĉielo kaj menso; rememoraĵo kaj (plaĉa ĉar blanka) nubo; blua ĉielo kaj plezuro.

Ĉu la poemeto estas konstruita laŭ **strikta aranĝo**?

> Efektive: a) regula rimaranĝo *abab*,
> b) regula ritma aranĝo: KI-el BLAN-ka NUB' sen-MO-va ktp (skando de la versoj).

Ĉu la poemeto estas la fama japana **hajko**?

> Ne. Hajko estas japana fiksforma poemeto el tri versoj de 5, 7, 5 silaboj (PIV).

Kion implicas en la lasta verso la vorteto *nun*?

> Eble, ke la memoraĵo ne ĉiam estas plezura?

Jen komparcele tre belaj, veraj hajkoj pri memorado:

Vidvino° nova *weduwe*
en vasta domo solas,
malvarm' sursofa.

Tomita Tomu, 1907- 1991

Esperanta Antologio p. 721.

Tri linietoj por priskribi kortuŝan° *ontroerend* dramon. Per kelkaj ege simplaj vortoj la aŭtoro konstruis frazon kun granda sugestopovo.

Jen alia de la sama aŭtoro:

Ĉu l' ino restas
en koro? Kun rideto
oldul' siestas.

Klarigu en normala lingvo!

Lernantino kaj instruistino.
"Mi vin envias°. Ĉiam mi deziras *benijden*
pli bone fari mian studlaboron.
Helpu min! Diru, kiel ni akiras bonan
memoron?"
"Vi vin turmentas, vian menson spronas°
do, mi parolos; flustros mi konfeson:
mi ĉiam sentis, ke mi tre bezonas
bonan forgeson." *spoort aan*

Marjorie **Boulton**, anglino, °1924.
Esperanta Antologio p. 524.

Verso 1: 'Mi vin envias'. N.B.: Oni envias ion al iu aŭ iun pro io. *iemand benijden om iets*

Ik benijd Petro om dit mooie huis =

> a) Mi envias tiun belan domon al Petro.
> b) Mi envias Petron pro tiu bela domo.

Vs. 3: Kiel ni akiras bonan memoron?

> Ekzemple: Naskiĝi de parencoj, kiuj havas tian memoron. Ekzerci sian memor(kapabl)on. Eviti trinkaĵojn aŭ manĝaĵojn, kiuj difektas° ĝin. *beschadigen*
> Solvi kiel eble plej multe da kruc(vort)enigmoj°... *kruiswoordraadsel*

Pro kio la lernantino sin turmentas?

Kio estas sproni°? *de sporen geven*

> Stimuli per spronoj (ankaŭ figurasence).

Kio estas 'konfesi'?

> 'Spontanee deklari ion malfavoran, ion malprofitan por si' (PIV).

Ree al la poemo: kial la instruistino flustros?

> Ŝi ne volas laŭte konfesi ion (konfesi oni ne emas fari laŭte !).

Kial do oni bezonus 'bonan forgeson'?

> Supozeble en ĉies° vivo okazas *ieders* iam afero(j), kiu(j)n oni preferas forgesi.

Ĉu vi aprobas° la vortojn de M.B.? *goedkeuren*

Ĉu kredeblas, ke "Post konfeso venas forgeso^{Z}"?

> Konfesinte sian kulpon oni eble *schuld* pli facile silentigas sian konsciencon!

Memoro

Estante tiam juna, sekve fola[1],
mi revojn pri knabin' impulse teksis[2].
La naŭ planetojn ŝi ampleksis[3].
Hodiaŭ rulis ŝin la mar'[4] memora
Sur strandon de la mensretino[5].
Mi vidis klare ŝin.
Fremda knabino.
Kiu kvin jarojn estas morta.
Tre stranga renversiĝo sorta[6]:
Ĉu tia estis mia rev' idola?
Estante nun pli aĝa, tamen fola,
Mi min demandas:
Kiu estis ŝi?
Kaj kiu estis tiu juna mi?

1 dwaas 2 weven 3 omvatten 4 zee
5 retina van de geest 6 ommekeer van het lot

William **Auld**, skoto 1924-2006, Esper. Antologio p. 408.

Verso 1: Fola° = gaje frenezeta. *dwaas*

"...juna, sekve <u>fola</u>..." Ĉu la vorto 'sekve' estas pravigebla°? *gerechtvaardigd*

| Ne, iuj/multaj gejunuloj povas esti saĝaj.

Vs. 2: Kial 'revojn <u>impulse</u> teksis...'?

| Li teksis senvole, senkontrole. La naturo regis° lian emocion. *regeren, besturen*

Komparu <u>revojn</u> kaj sonĝojn.

| Revo: penso, pensado pri io, kion oni deziras.
| Sonĝo: serio da bildoj kaj scenoj, aperantaj al dormanta persono (PIV).

Analizu la difinon de *revo* en PIV: "... *imagaĵo, kiun oni faras al si pri ia dezirataĵo.*"

| <u>imagaĵo</u>= aĵo° imagita, imagata; *ding*
| <u>deziratajo</u>= aĵo dezirata; <u>ia</u> deziratajo= deziratajo <u>de ne difinita speco</u>.

Vs.3: <u>Planedoj</u>: Ĉirkaŭ la suno rondiras ne 'planetoj' sed '<u>planedoj</u>'. Kial ne 'planetoj'?

| Planetoj estas malgrandaj <u>planoj</u>.

Kial ne plu <u>naŭ</u> sed <u>ok</u> planedoj?

| La lasta, Plutono, ne plu estas konsiderata planedo pro sia tro modesta dimensio!

<u>Vs. 3: ampleksi</u> = enteni, enhavi. Komparu PIV: *la ideo 'besto' <u>ampleksas</u> pli ol la ideo 'hundo'.*

Klarigo de verso 3?

| En la revoj de la fola junulo, la knabino estis tiom <u>mirinda</u>° kiom la '9' planedoj kune! *wonderlijk*

Vs. 4-5. Malfacilaj linioj ! Jen sugesto:

La memoro estas komparita kun maro (kiu venas kaj foriras kun la tajdoj) kaj la menso estas komparita kun ekrano (retino) sur kiun la memoro projekcias bildojn, same kiel la maro ĵetas aferojn sur la strandon.

Vs. 6-7: Ĉu li bone rememoras ŝin?

Vs. 8: Kial *jarojn* en la akuzativo?

| Tempokomplemento sen prepozicio.

Vs. 9-10: Kial 'renversiĝo de la sorto'?

| Ĝis nun ŝi estis por li kvazaŭ idolo, <u>deino</u>°, kaj nun ŝi iĝis nenio. *godin*

Vs. 11-14: Tuta forgesita parto de lia pasinteco nun revenas en la memoron.

N.B.: Ĉu ni povus diri kun Zamenhof, ke dum kvin jaroj li "formetis la aferon en la keston de forgeso[Z]"?

| Eble ne <u>propravole</u>°. *vrijwillig*

Kelkaj <u>kromaj</u>° Zamenhofaĵoj pri la temo '**memoro**' (lerneblaj per...ktp.): *verdere*

Memori pri mezuro en laboro kaj plezuro.
For de l'okulo, for de la koro.
Bone sukcesu, sed ankaŭ nin ne forgesu.

Memore

Kiel delikate
la luno
desegnas ombron
de branĉetoj junaj
sur mia kurteno
ora,
tiel delikate
la nuno
revekas nombron
da memoroj lumaj° *vol licht*
pri nia kunteno° *samenzijn*
kora.

Claude **Piron**, belgo, 1931-2008, Esp. Antologio p. 552.

Montru la mirigan similecon inter ambaŭ strofoj!

Ordigu jenajn frazerojn pri memoro kaj forgeso!

Malbonon oni memori ne ĉesas, bone memori[Z].
Ni forgesas averton, bonan memoron.
Kiu volas mensogi devas ni memoras la sperton[Z].
Mensoganto devas havi bonon oni baldaŭ forgesas[Z].

geworstel

Por fini pri la temo, jen amuza <u>baraktado</u>* kun la memoro, de Victor **Sadler**, brito, °1937, Esperanta Antologio p. 677.

Mi (kiam en la kuniklejo°), *konijnenhok*

Mi (kiam en la kuniklejo de via sako vi furioze fosas° pro bileto, kiu *graven* tre verŝajne jam eskapis) amas vin. (Kie, cetere°, vi metis mian koron?) *overigens*

Testu vin! Por atingi fluecon, relegu kaŝante la respondojn!

4) TRADUKPROPONO por venonta numero. (2010-3). ZICH HERINNEREN.

1) Vrouwen verbazen zich hoeveel mannen kunnen vergeten. Mannen verbazen zich hoeveel vrouwen zich herinneren (Peter Bamm). 2) Geschiedenis is niet wat er gebeurd is, geschiedenis is wat de mensen zich herinneren (Jan Blokker). 3) Ik kan me niet herinneren dat ik ooit aan geheugenverlies zou hebben geleden (Willy Claes). 4) Er is geen groter verdriet dan zich, in dagen van ellende, de tijden te herinneren toen men gelukkig was (Dante). 5) Een man herinneren aan de goede diensten die ge hem bewezen hebt heeft veel weg van een verwijt (Demosthenes). 6) Kinderen zullen je niet herinneren om de dingen die je hun gaf maar om het gevoel dat je van ze hield (Richard L. Evans). 7) Vrouwen herinneren zich de eerste kus nog wanneer mannen de laatste al lang vergeten zijn (Rémy de Gourmont). 8) Zich herinneren betekent keuzes doen (Gunter Grass). 9). De beste manier om te vermoeden wat kan komen, is zich te herinneren wat geweest is (Lord Halifax). 10) Ik ben al zoveel dingen vergeten dat ik me niet kan herinneren wat allemaal (Geert Hoste). 11) Vooral gestolen schilderijen herinneren ons aan hun bestaan (Karel Jonckheere). 12) Mannen huilen ook. Alleen kunnen zij zich niet meer herinneren waarom ze huilden, eenmaal ze weer nuchter zijn (Diana Jordan).

5) TRADUKEKZEMPLO el 2010-1.

Laŭdo de la pigreco, libro por senhastiĝo (noto 1). Laŭ teorio (skribita) de psikologo Rubner en 1908, ĉiu vivulo disponas (noto 2) limigitan kvanton da vivenergio. Kaj ĉiuj homoj komencas sian vivon kun la sama kvanto, plimalpli 500 mil ĵuloj por gramo korpopezo. Laŭ tiu ĉi teorio sano kaj longa vivo dependas precipe (antaŭ ĉio) de la rapideco, kun kiu la metabolo ŝanĝas la ensorbitan nutraĵon en energion kaj ĝin konsumas. Se ni sukcesas redukti la rapidecon de la metabolo kaj per tio ankaŭ la energi konsumadon, tiam ni maljuniĝos malpli rapide. Streso kaj iritado, malvarmo kaj manko da dormo, eraraj nutrado aŭ fitnesstrejnado voras energion, plirapidigas (akcelas) la maljuniĝ-procezon kaj igas vin malpli imuna kontraŭ malsanoj. Se vi ne tuj kredas tion, (vi) pristudu la vivon de la drozofilo (bananmuŝo). Ĉu vi ankoraŭ konas ĝin el viaj lecionoj pri biologio (biologilecionoj)? La genaro de la drozofilo estas je 80 procentoj identa kun la homa. Usonaj esplorantoj malkovris ŝanĝiĝon en la genetika materialo de la bananmuŝo pro kiu la metabolo pli bone funkcias kaj la insektoj vivas dufoje pli longe. Bedaŭrinde la scienco ne ankoraŭ kapablas adapti vian genaron: vi devas mem iĝi pigra.

Noto 1: **'senhastigo'** postulus mencion de iu aktoro? Noto 2: **disponi ion / disponi pri/je io?** Disponi ion = havi ion tuj preta, kion oni povas ĉiumomente uzi (disponi aŭton, vortaron, metion, sian tagon). Disponi pri/je iu/io = decidi, kio fariĝos pri iu/io. Disponi pri sia propra persono = decidi pri sia estonto (vd), pri iu kiel pri sia servanto.

6) LUDO el 2010-1. Solvo (de supre maldekstre al malsupre dekstre): PIGRECO

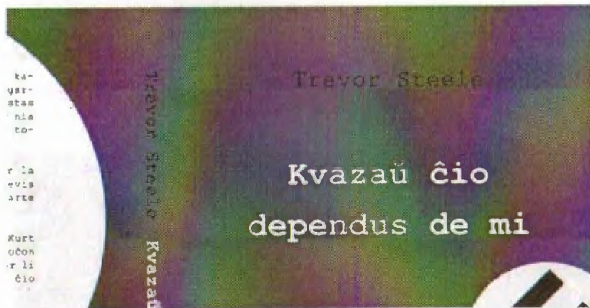
1	P	A	P	I	L	I	O
2	L	I	G	N	E	R	O
3	R	E	G	I	O	N	O
4	K	V	A	R	O	P	O
5	E	F	E	M	E	R	A
6	K	O	M	E	N	C	O
7	K	L	O	P	O	D	O

Respondo pri la portreto de Zamenhof en PIV: ĝi troviĝas paĝe 525.

Vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek sturen: Emiel Van Damme, Albert-I-straat 44, B-1703 Schepdaal. **e-mailadres:** em.vandamme@skynet.be

Een Auteur van Wereldniveau

Ik dacht dat ik reeds een en ander afwist van de geschiedenis van de 20e eeuw, ik dacht dat ik al wat gelezen had over beide grote oorlogen, die ons continent in die eeuw verminkten, over de zinloosheid van de afslachtingen in de Eerste Wereldoorlog, over het opkomende Nazisme e.d. Misschien dacht ik zelfs, dat ik er reeds te veel over gelezen had, maar ik stelde vast, dat de haren op mijn lichaam zich opnieuw oprichtten: Trevor schrijft verschrikkelijk – verschrikkelijk realistisch, verschrikkelijk huiveringwekkend: men beleeft die riskante periode mee, waarin Berlijn niet enkel een wieg was van de cultuur van het rijkste Europa, maar ook het nest van de verraderlijkste adders.

Men verneemt de verslaggeving vanuit het verre Australië, uit een veel latere tijd, over een groep rond het linkse tijdschriftje "Novaj Folioj" (de „schriftjes", zoals ze liefdevol genoemd worden): al lezende, leeft men mee, kijkt men mee naar het ontwikkelende zelfbewustzijn van jongeren, veranderende houdingen in de maatschappij, het ontstaan van dreigingen, gevaren enzovoort. Trevor doet ons opnieuw ontdekken, wat de 20e eeuw was. En hierin is hij niet alleen een meesterlijke manipulator (hij vergeve me deze term) tijdens het tonen van de verschillende beelden, scènes, die elkaar vervolledigen: zij komen samen in een indrukwekkende climax. En tegelijkertijd is hij stilistisch heel verzorgd, gebruikt geen overbodige neologismen, maar, anderzijds, beperkt zich ook niet tot een minimum. Tenminste ik ben tevreden, dat hij soms zelfs enkele woorden in een nationale taal gebruikt om de omgeving wat „kleurrijker" te maken. Slechts één element heb ik echt betreurenswaard gevonden: op pagina 181 noemt hij de beroemde pacifistische roman "Im Westen nichts Neues" uit 1929 van E.M. Remarque in een voetnoot "Nenio nova el okcidento", maar het is reeds in hetzelfde jaar verschenen in het Esperanto onder de juistere titel: "En okcidento nenio nova." Tussen haakjes, de weinige voetnoten hier en daar remmen het lezen helemaal niet af, integendeel: ze zijn zelfs nuttig. Het is welkom om zelfs in een roman interessante details te lezen.

Groot journalist

De verhaalde tijd in het werk gaat van „vóór de Grote Oorlog, nu genoemd de Eerste Wereldoorlog" (pagina 15) tot in het heden van de verteller, 1990 (pagina 9). Dit heden speelt de hele tijd mee op de achtergrond, en daarom gaat het niet over „de zoveelste historische roman over die oorlogen". Maar de werkelijke tijd is die van het personage van de grote journalist die hij was – deze Kurt uit de roman is de man die weigerde te ontsnappen wanneer het nazisme de kop opstak, gewoonweg omdat hij geloofde dat hij „moet handelen alsof alles nu van hem afhangt". De verteller, aan wie we dit werk verschuldigd zijn, wenste een hommage te brengen aan Carl von Ossietzky, één van de eerste slachtoffers van het terreurregime van Hitler, en aan zijn briljante medestrijder Kurt Tucholsky. Hij is hierin schitterend geslaagd. Soms ziet men voorwaar de intelligente grijnslach, met dewelke Trevor – niet-Duitser – schrijft: „niet-Duitse lezers behoeven misschien een verduidelijking" (pagina 91) om een werkelijk zinvolle verklaring te geven. Soms tovert hij zelfs bij mij – geboren tijdens de laatste periode van de oorlog – vanuit duistere hoeken van het brein een kleine herinnering over die verre tijd.

Als Trevor zijn positie niet reeds lang bewezen had – niet van gewoon één van de Esperantoschrijvers van dewelke we er nu meerdere handsvollen hebben, maar van een auteur van werkelijk wereldniveau, dan heeft hij dat nu zeker aangetoond.

Gerrit BERVELING

Trevor Steele: Kvazaŭ ĉio dependus de mi.
Flandra Esperanto-Ligo, Antwerpen, 2009.
344 pagina's genaaid. ISBN 978-90-77066-41-6.
Prijs bij FEL: gebonden: 19,20 euro + verzendkosten; e-boek: 11,50 euro.
Of: www.retbutiko.net

Voetbaltaal

somethinginthe air

„Er wordt hier Frans, Engels, Italiaans, Spaans, Portugees gesproken, maar de ene begrijpt de andere niet. Dus gaan we een gemeenschappelijke taal aanleren. Ik ga een lijst maken met voetbaltermen. Die moeten er dan ingedramd worden: één term, één woord, één reactie."

(Zoltan Kovac, trainer van Union Brussel, BDW, 17.12.2009)

Taalcursus voor Horeca

Met o.m. steun van de EU en van Belgische partners werd een interactieve taalcursus ontworpen waarmee horecapersoneel zijn talenkennis kan bijschaven. De beschikbare talen zijn Engels, Frans, Spaans, Galicisch, Nederlands, Noors en Sloveens. De website met de algemene informatie over het project is echter eentalig Engels; slechts na zoeken kan een korte tekst in de andere talen gevonden worden.

(www.eurocatering.org, www.guidea.be)

Nieuw tijdschrift over taalproblematiek

Onlangs verschenen de eerste nummers van een tweetalig tijdschrift: European Journal of Language Policy - Revue européenne de politique linguistique. De inhoudstafel kan bekeken worden op http://liverpool.metapress.com/content/121626/.

(bja-listo)

Taalbarrière erger dan economische problemen

Wij ondervinden dat de taalbarrière zwaarder doorweegt dan economische factoren (bijvoorbeeld de reiskosten) bij de beslissing om al dan niet deel te nemen aan een internationale conferentie. Onze vereniging kan zich geen tolken permitteren, wat meebrengt dat alleen leden die redelijk goed Engels kennen deelnemen; de anderen blijven thuis. Dit betekent dat wij geen volledig beeld hebben van wat gebeurt in de verschillende culturele en taalgemeenschappen.

(Opmerking bij een enquête over internationale congressen, www.uia.be)

Kempen: kleuters leren Italiaans

inthis

In de basisschool Scharrel in het Kempense Minderhout leren de kleuters Italiaans. Hiervoor kwam een juf (die geen Nederlands kent) speciaal uit Italië. Dezelfde school gebruikt al vijf jaar de voor internationaal gebruik ontworpen taalmethode Hocus & Lotus om de kleuters Frans bij te brengen. De bedoeling is dat de kinderen minder schrik hebben om een vreemde taal te gebruiken; bovendien stimuleert het de hersenen en bevordert het de ontwikkeling van de moedertaal.

(Het Nieuwsblad, 19.1.2010)

Engeland: Duits gaat achteruit in de middelbare scholen

Ongeveer twee derden van de staatsscholen biedt het vak Spaans aan. Duits haalt 55 %, tegenover

61 % het jaar voordien. Frans blijft met voorsprong de meest onderwezen vreemde taal: het wordt in 96 % van de scholen aangeboden.

(www.spiegel.de)

Westerwave

De Duitse minister van buitenlandse zaken Guido Westerwalle kreeg de bijnaam „Westerwave" wegens zijn beperkte kennis van het Engels. Het Duits van de nieuwe Duitse EU-commissaris Günther Oettinger zou nog slechter zijn. Filmpjes van beiden circuleren op YouTube.

(www.spiegel.de, 26.1.2010)

Esperanto

Zamenhof-biografie

Er bestaan vele biografieën over de ontwerper van Esperanto; een van de recentste is „Homarano: La vivo, verkoj kaj ideoj de d-ro L.L.Zamenhof". Voor wie een boek van honderden bladzijden teveel is, of voor wie geen of onvoldoende Esperanto kent maar toch meer wil vernemen over de oorsprong van de taal, werd van dit boek een samenvatting in het Engels gemaakt dat als Word- of pdf-documenten kan gedownload worden van www.esperantic.org/en/communications/articles.

(e-hist / Balta Ondo)

Speelgoedmuseum

Het Zwitsers Speelgoedmuseum (www.museedujeu.com, bij Lausanne) is van plan binnenkort het Esperanto toe te voegen aan zijn vijf reeds bestaande werktalen.

(ret-info, cescoreale@gmail.com)

Domeinnaam esperanto.com in Esperanto-handen

De domeinnaam *esperanto.com* werd overgekocht door een esperantist. De site wordt uitgebouwd tot een forum waar alle Esperantosprekers elkaar kunnen ontmoeten, als het ware een Esperanto-versie van *Facebook*.

(ret-info)

Horizontaal

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto doorgaan. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan.

ANTWERPEN – Groep "Esperanto-Antwerpen"

www.geocities.com/esperanto_antwerpen

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.15 uur. Iedereen is welkom.

Elke vrijdagavond is er een bijeenkomst. Het programma zal tijdig verschijnen op volgende webstek: http://esperanto-antwerpen.weebly.com/

5 maart: Ulrich Brandenburg (Duitsland): Lessen uit Afghanistan. Ulrich beschrijft zijn ervaringen tijdens zijn diplomatieke NATO missie in Afghanistan

12 maart: Paul Peeraerts: directeur van de uitgeverij van de Vlaamse Esperantobond: Electronische boeken- de toekomst of het einde van onze boekenmarkt?

19 maart: Iwona Kocieba en Dirk De Weerdt gingen op reis in Zambia en vertellen aan de hand van foto en film

26 maart: doctor Ilona Koutny van de Mickiewicz-Universiteit in Poznan (Polen): "Hoe benevelt onze moedertaal de groene glazen van onze bril?"

2 april: Paasvakantie,....reizen en chocolade..., een eieren-verrassing en een film in verlofstemming

9 april: Helena Van der Steen;: Ethiopie: Verhaal over haar reis door het zuid-westelijke gedeelte van Ethiopie, de verschillende stammen, de sprong over de koeien, het geselen van de meisjes, hoe je een eerste vrouw herkent, of je er toch lekker kan eten, welke objecten alle mannen in hun hand dragen enz....

16 april: Mark Fettes over Canada

23 april: spellen avond

30 april: Paul Peeraerts: "Monato" 30 jaar Paul Peeraerts is een van de weinige 'professionele esperantisten'. Eerst bediende van de Wereld Esperantobond (als direkteur van haar grafisch centrum) en nadien van de Vlaamse Esperantobond. Vanaf het ontstaan van het tijdschrift Monato in 1980 werkt hij er aan mee .

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo

http://users.belgacom.net/EBG

Opgelet: nieuwe vergaderplaats: gebouw Van Maerlant, op de hoek van de gelijknamige straat en de Belliard-straat, tegenover het Leopoldpark, dicht bij metrostation Maelbeek. Aangezien dit gebouw tot de Europese Instellingen behoort, is er een vrij strenge controle. Bezoekers gelieven zich op voorhand aan te melden.

Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14, helene.falk@skynet.be

GENT – La Progreso

http://www.esperanto.be/gent

Woensdag 31 maart: "Librovespero", wie een interessant boek las en er met de leerlingen van de cursus over van gedachten wil wisselen, is steeds welkom.

Vrijdag 23 april: Monique Caestecker over mozaïeken met demonstratie.

KALMTHOUT - La Erikejo

http://users.telenet.be/La.Erikejo/Index.htm

18 maart: 1. Maria en Anne Wils vertellen over hun familie-uitstap naar Nancy in november 2009. (met foto's) 2. Bestuurverkiezing en voorstelling / eventueel goedkeuring van de nieuwe statuten.

22 april: Brainstormen over het werven van nieuwe leden: hoe, wat, waar, wanneer. Graag ideeën en slagzinnen meebrengen om verder uit te werken.

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"

Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

LEUVEN - Esperanto 3000

http://www.esperanto.be/esperanto3000

Zoals steeds gaan al onze activiteiten door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven.

Info: Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320,

Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12.
rogergoris@versateladsl.be

10 maart: Voordrachtavond: Zuid-Ethiopië (Helena Vander Steen)

14 april: Voordrachtavond

OOSTENDE - La Konko

Alle activiteiten gaan door in de Vercamers-school, Northlaan 14 te Oostende.

Meer info : Marc Cuffez, voorzitter via 0486 362415 of marc.cuffez@telenet.be; Flory Witdoeckt, ondervoorzitter via 059 702914 of flory2@witdoeckt.be

- Cursus voor gevorderden : elke maandag 14u30 - 16u30 : niet op 5 en 12 april wegens Paasvakantie

- Gespreksavonden op woensdag om 19u - 21u : 10 en 24 maart, 28 april (niet op 14 april wegens Paasvakantie)

Maandag 15 maart 19u: Voordracht door Marc Cuffez over 50 jaar Benelux

TIENEN – La Hirundo

http://home.tiscali.be/lahirundo/

Info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen.
Tel en fax: 016 / 81 52 46,
e-post: bert.boon@skynet.be

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

esperanto.kortrijk@esperantoland.org

11 april: Deelname aan de DAG VAN DE LA VLAAMSE ARDENNEN, i.s.m. Natuurpunt.

Info en inschrijving: zie elders in dit blad.

Lilare

11 april: de dag van de LA VLAAMSE ARDENNEN

'La Flandraj Ardenoj' estas la nomo, kiun oni donis al monteta regiono en la okcidenta parto de Flandrio, 30 km sude de Gent kaj 30 km oriente de Kortrijk.

La 'Tago de la Flandraj Ardenoj' estas organizaĵo de lokaj naturasocioj, kiuj volas konatigi la (minacatan) naturriĉecon de sia regiono al plejeble granda publiko. Lokaj ĉiĉeronoj kondukas la vizitantojn al la plej interesaj ejoj de la regiono, el kiuj multaj normale eĉ ne alireblas.

Nia grupo estas la sola ne-nederlandlingva aŭ... danke al Esperanto la 'Flandraj Ardenoj' iĝas konataj trans (lingvaj kaj ŝtataj) limoj.

17a PARTOPRENO
DE ESPERANTISTOJ
AL LA

TAGO DE LA FLANDRAJ ARDENOJ

dimanĉon
la 11an de aprilo 2010

organizado:
'LA KONKORDO' – KORTRIJK

S-(in)-o(j)
....
....
(nomo kaj antaŭnomo)
....
....
....
....
(adreso)
....
(telefonnumero)
....
(retpoŝta adreso)
partoprenos kun .... personoj(j)
(=totala nombro de personoj)
al la Tago de la Flandraj Ardenoj, dimanĉon la 11an de aprilo 2010.

Mi venos per
....
(transportilo)

Mi restos la tutan tagon / nur antaŭtagmeze/ nur posttagmeze (indiku vian elekton)

Kaj ĝiros .... x 5 EUR al la konto 000-0428793-53 de 'La Konkordo' – Kortrijk
(eksterlandanoj rajtas pagi surloke).

Dato:
Subskribo:

Sendu rete aŭ poŝte al:
Piet Glorieux
Pastoor Blanckestraat 8 poŝtkesto 0201
8610 KORTEMARK
T. (00 32) (0) 51 62 39 28
retadreso: piet.glorieux@gmail.com

Verdaj verduloj

Lokaj naturfakuloj gvidos nian grupon nederlandlingve. Ni kompreneble provizos esperantlingvan interpreton se ĉeestas alilingvanoj.

Ĉi-jare ni vizitos antaŭtagmeze la naturrezervejon 'Pyreneeën-Tombele' en Ronse kaj posttagmeze la rezervejon 'Burreken' en Zegelsem (Brakel).

Tagmeze ni manĝos nian piknikon kune kun la aliaj partoprenontaj grupoj apud la kastelo Lilare en Sint-Maria-Oudenhove.

Praktike

La tago konsistas el du promenadoj (de 9h00 ĝis tagmeze kaj de 14h ĝis 17h). Eblas partopreni nur unu promenadon. Vidu la aliĝilon.

Temas pri naturpromenadoj, do vi eble bezonos botojn aŭ minimume fortikajn ŝuojn! Sed ne timu: estas nek 'fakekskurso', nek 'sportkonkurso'. Konsideru tamen ke plejofte la promenado ne taŭgas por puŝĉaretoj.

La startopunktoj de la promenadoj estas plej facile atingeblaj per aŭto. Se tamen vi deziras veni trajne prenu sufiĉe fruan trajnon al Ronse (antaŭtagmeze) aŭ al Oudenaarde (posttagmeze) kaj nepre avertu nin!

Ni petas kotizon de 3 EUR. Ebla profito iros al la 'Naturfonduso Flandraj Ardenoj'. Alportu mem vian piknikon.

Post aliĝo vi ricevos ĉiujn necesajn detalojn (inkl. vojindikojn).

Ne prokrastu vian aliĝon!

Tri bonaj kialoj por partopreni

Unue. Malkovru la naturon en bela flandra regiono dum la plej bela sezono.

Due. Apogu la klopodojn de la lokaj naturasocioj por konservi la ekologian kaj estetikan valoron de la regiono.

Trie. Montru al ne-esperantistoj ke la Internacia Lingvo funkcias.

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN *Esperanto-Antwerpen*, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, E-post: esperanto-antwerpen@esperanto.be
BRUGGE *Paco kaj justeco*, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 Brugge, tel. (0)50 675178 , heidi.goes@gmail.com
BRUSSEL H. Falk, Eikenlaan 7, 1640 St.-Genesius-Rode, tel. 02 358 42 14, E-post: helene.falk@skynet.be
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, E-post: gent@esperanto.be
KALMTHOUT *La Erikejo*, Mireille Smet-Storms op 03 666 83 19 of via mireillestorms@hotmail.com
KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. E-post: esperanto.kortrijk@esperantoland.org - Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.
LEUVEN *Esperanto 3000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris@base.be.
LIMBURG *Limburgse Esperantovereniging* H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be.
LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain@skynet.be.
OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm)
ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK
TIENEN *La Hirundo* B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46, e-post: bert.boon@skynet.be.
TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+fax: 014 45 13 29. E-post: dan.vanherpe@telenet.be.

Contactadressen in Nederland

ALKMAAR Afdeling Alkmaar. Bert Klijn, Klipper 119, 1721 GW Broek op Langedijk, Tel 0226-314183, E-post: esperanto.alkmaar@gmail.com
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, 7607 AL Almelo. Tel. 0546 819403.
APELDOORN: Mevr. A. Schouten, Dintel 20, 733 MC Apeldoorn. Tel. 055 5332923.
BEVERWIJK *Stelrondo* R. Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.
DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77.
DEN HELDER *Contact:* Kruiszwin 1205, NL-1780 LE Den Helder.
DEVENTER zie ALMELO.
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.
ENSCHEDE Corrie Kwantes, Marnixstraat 57, 2023 RB Haarlem, Tel 023-5276561.
GRONINGEN *Esperantocentrum*, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen, tel.: (050) 527 45 72.
HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.
HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
LEIDSCHENDAM-VOORBURG: M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29. E-post: marjet.erasmus@zonnet.nl
ROTTERDAM *Merkurio* P. Schuil, Park Vossendijk 331, 3192 XG Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
TANEF/*La Migranto* Aad Demmendaal-o/d Brouw, Boekenrode 11, NL-3085 JA Rotterdam.
TERNEUZEN Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.
VOORBURG: zie Esperantogroep LEIDSCHENDAM-VOORBURG
ZAANDAM J.K. Hammer Taxusstraat 7, 1505 AA Zaandam Tel 075-6166931. E-post: ko.hammer@planet.nl
ZEELAND S.P. Smits, Lange Noordweg 3, 4453 RC 's-Heerenhoek, Tel 0113-351456. E-post: spsmits@hotmail.com
ZEEUWS-VLAANDEREN: Det Koning, van Speykstraat 19, 4535 BN Terneuzen, tel.: 0115 – 694 670, E-post: det@digitalplaygrounds.com

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. Epost: info@fel.esperanto.be. Internet: www.esperanto.be
Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging / Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 Epost: fleja@esperanto.be.
ILEI-Belgio: Iwona Kocieba, Graaf de Fienneslaan 54, BE-2650 Edegem, iwona.kocieba@telenet.be
Esperanto Scoutsvereniging/Skolta EsperantoLigo (SEL) Stein Hautekees, St Gillisplein,17 B-3300 Kumtich- Tienen, stein.hautekees@advalvas.be Zie ook: www.lahirundo.yucom.be
Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. Epost: mardelforge@brutele.be.
Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorwegesperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel:059 50 18 25.
Esperanto Nederland, Tulpstraat 110, 2841 AE Moordrecht (Nederland), Tel.: 0182-374058, E-post: sekretario@esperanto-nederland.nl.
Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. Epost: uea@inter.nl.net.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter:	Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3, 2020 Antwerpen, 03/899.08.73, lodchjo@yahoo.com
Ondervoorz.:	Flory Witdoeckt, Wapenplein 17 - 8, 8400 Oostende, 059/70.29.14, flory2@witdoeckt.be
Penningm.:	Helena Van der Steen, Turnhoutsebaan 459, 2140 Borgerhout, h.vdsteen@scarlet.be
Secretaris:	Kevin De Laet, Muizenstraat 5/3, 2060 Antwerpen, de.laet.kevin@hotmail.com
Bestuurslid:	Walter Vandenkleboom, Wapenplein 17 - 8,, 8400 Oostende, 059/70.29.14
Bestuurslid:	Bart Demeyere, Albert Dyserynckstraat 28, 8200 Brugge bart.demeyere@esperanto.be
Bestuurslid:	Yves Nevelsteen, Koning Albertlaan 147, 9000 Gent. Tel. 09/3307156, yves.nevelsteen@telenet.be

ISSN-0772-540 X Afgiftekantoor Antwerpen X
Tweemaandelijks tijdschrift

Aventuro en mondo de ŝajnigado

Jean Codjo

Jean Codjo (naskiĝinta en fora Benina vilaĝo, sed nun instruanta en Kanado), ne estas novulo en la verkista firmamento. Liaj "Dialogo inter surduloj" kaj "La pa[illegible]o senelirejen" estis forte aprezataj de la publiko. Nun aperis lia tria novelo: "Aventuro en mondo de ŝajnigado" pri la spertoj de Afrika intelektulo en la blanka mondo. Li spertis, ke diplomo havas varian pezon kaj gravecon: laŭ lando kie oni ĝin klopodas valorigi, laŭ la lando kie oni ĝin akiris, laŭ la vizaĝo aŭ koloro de la diplomito. Li ankaŭ rapide malkovras, ke ne absolute ĉiuj blankuloj estas riĉaj kaj ke ili ne ĉiuj adoras la saman Dion.

Iusence la nova novelo rolas kiel ŝlosilo al la antaŭuloj. Ne nur la konstatoj estas priskribitaj, sed ankaŭ la evoluoj de la observanto!

Flandra Esperanto-Ligo, Frankrijklei 140,
B-2000 Antwerpen, Belgio.
Rete: www.retbutiko.net - ret[illegible]ko@fel.esperanto.b[illegible]